

Kamerkoor Poco Più zingt
onder leiding van Saskia Regtering

Romancero Gitano van
Mario Castelnuovo-Tedesco

op gedichten van
Federico García Lorca

en andere
Spaanse koormuziek

voordracht van de
Nederlandse vertalingen door
Rik Luijmes

gitaarbegeleiding door
Marcus de Jong

Zaterdag 14 mei 2022, 20:00u
Boskapel, Nijmegen
Zondag 15 mei 2022, 15:00u
Grote Kerk, Elst (Gld.)

Programma

Joan Cererols (1618-1680)	Ay, qué dolor
Angel Barja (1938-1987)	Tú partiste con plaçer
Federico Garcia Lorca (1898-1936)	Los quatro muleros
Joaquim Malats (1872-1912)	Serenata Española <i>Gitaarsolo</i>
Federico Garcia Lorca	Los quatro muleros
Carmen Cavallaro (* 1947)	Después de pasar El Grito
Joaquin Turina Pérez (1882-1949)	Fandanguillo <i>Gitaarsolo</i>
Frederic Mompou (1893-1987)	Cantar del alma
Mario Castelnuovo-Tedesco (1895-1968)	Romancero Gitano I Baladilla de los tres rios II La Guitarra III Puñal IV Procesion, Paso & Saeta V Memento VI Baile VII Crótalo

Er is geen pauze

Toelichting op het programma

Koormuziek uit Spanje is in Nederland relatief onbekend en dus is het waarschijnlijk dat de muziek die wij vandaag zingen voor velen van u nieuw zal zijn. Uit Spanje komt dan misschien minder koormuziek dan uit bijvoorbeeld Engeland of Italië, de kwaliteit ervan doet er zeker niet voor onder.

Behalve de muziek staat vandaag het werk van een van Spanjes beroemdste dichters centraal: **Federico Garcia Lorca**. Lorca vestigde in 1928 zijn reputatie met de bundel **Romancero Gitano**, waarin hij de balladen van de Andalusische zigeuners in zijn eigen poëtische taal een nieuwe vorm gaf. In de gedichten hoor je ook zonder muziek de flamenco doorklinken. Het zijn teksten die direct aanspreken: over de liefde, vreugde en verdriet.

De uit Italië afkomstige componist **Mario Castelnuovo-Tedesco** koos in 1951 zeven gedichten uit Lorca's bundel voor zijn cyclus **Romancero Gitano**, die hij componeerde voor koor en gitaar. Een bepaald niet alledaagse combinatie die heel goed werkt!

Castelnuovo-Tedesco werd geboren in Florence. Hij was van Joodse afkomst en dat maakte dat hij in 1939 uitweek naar de Verenigde Staten, op de vlucht voor de fascistische Mussolini. Deze ervaring zal ongetwijfeld zijn belangstelling voor de poëzie van Lorca hebben versterkt: die was immers in 1936 vlak na het begin van de Spaanse Burgeroorlog het slachtoffer geworden van de fascistische Franco. Castelnuovo-Tedesco is een van de bekendste componisten voor de klassieke gitaar van de 20e eeuw. Hij heeft heel veel mooie muziek voor dat instrument geschreven. Net als veel andere Europese componisten en musici die voor het fascisme gevlucht waren, vestigde hij zich in Hollywood. Tot zijn dood in 1968 schreef hij voor de grote filmstudio's daar de muziek voor meer dan 200 films.

De oudste muziek die wij vandaag voor u zingen werd in de zeventiende eeuw geschreven door de Catalaanse Benedictijner monnik **Joan Cererols**. Hij schreef veel kerkmuziek, waaronder een Requiem voor de slachtoffers van een grote uitbraak van de pest in Barcelona.

Het stuk van **Angel Barja** sluit mooi aan bij dat van Cererols. Barja liet zich door de oude muziek inspireren tot een hedendaagse interpretatie van die stijl.

Los Quatro Muleros is een volksliedje over vier muilezeldrijvers. Garcia Lorca was behalve dichter ook een goede musicus en zanger. Hij speelde gitaar en piano. Hij maakte een bewerking van het volksliedje en die werd op zijn beurt weer bewerkt voor koor door de Nederlandse componist en arrangeur **Marien Abspoel**. We zingen het twee keer!

De in 1947 geboren tenor, componist en dirigent **Carmen Cavallaro** werkt voornamelijk in Detroit. Hij houdt zich bezig met muziek uit de Renaissance en oude muziek. In 1992 zette hij zeven gedichten uit een andere bundel van Garcia Lorca op muziek: **La Siguriya Gitana**. Ook deze gedichten zijn geïnspireerd op de cultuur van de zigeuners. Wij zingen vandaag twee liederen uit deze cyclus. Cavallaro gaf ze mooie hedendaagse capella zettingen.

Frederic Mompou is het meest bekend om zijn pianomuziek. Hij wilde nooit componist genoemd worden, want, zo zei hij, ik ben een musicus en ik heb altijd het gevoel dat mijn muziek niet uit mij voortkomt, maar van elders door mij heen gaat. We zingen zijn zetting van een tekst van de Spaanse mysticus **Sint Johannes van het Kruis**.

Marcus de Jong speelt twee composities voor gitaar solo. **Joaquim Malats** schreef zijn **Serenata Española** oorspronkelijk voor piano. Francisco Tárrega, een van de grondleggers van de moderne klassieke gitaartraditie, bewerkte het stuk voor de gitaar. Net als Malats werd **Joaquín Turina Pérez** beïnvloed door Albéniz en Granados. U hoort zijn **Fandanguillo**.

Sascha Falkenhagen

Uitvoerenden

Dirigent **Saskia Regtering** studeerde af aan het conservatorium van Arnhem in de richting Schoolmuziek. Tijdens haar opleiding volgde zij vier jaar koördirectie bij Rob Vermeulen. Vervolgens studeerde zij solozang aan het Rotterdams conservatorium bij Carolyn Watkinson en voltooide zij deze studie op ArteZ bij Harry van Berne. Naast Poco Più dirigeert zij kamerkoor Collegium Vocale Zutphen en projectkoor Ventina Vocale. Met deze koren voert zij een zeer uiteenlopend repertoire uit. Zo stonden afgelopen jaren motetten en cantatas van Bach op het programma maar ook de Vespers van Rachmaninov, de Messiah van Händel, het Weihnachtatorium van Bach, het Requiem van Duruflé, Ein Deutsches Requiem van Brahms, het prachtige Miserere Mei van Allegri en zeer veel a capella koormuziek uit alle stijlperiodes. Als zangeres treedt zij regelmatig solistisch op bij diverse koren. Met pianiste Marije Heemskerk vormt zij een duo, waarmee zij een uitgebreid liedrepertoire heeft opgebouwd.

Acteur en regisseur **Rik Luijmes** studeerde in 1992 af aan de Toneelacademie Maastricht als docent/regisseur. In 2021 studeerde hij daar af als Master in Theatre. Hij is werkzaam als theaterdocent op de faculteit Theater en Dans bij Artez in Arnhem. Daarnaast is hij artistiek leider van het Nijmeegse theatergezelschap TGGreppel waar hij ook werkt als acteur en regisseur. Hij speelt momenteel onder andere de voorstelling HAAN, een muziektheatervoorstelling over haantjesgedrag.

Gitarist **Marcus de Jong** is op zijn achtste jaar begonnen met gitaarspelen. Hij heeft de eerste basis gelegd bij zijn vader, om daarna te starten aan het conservatorium ArtEZ te Arnhem. Hij studeerde hoofdzakelijk bij Lydia Kennedy en volgde daarnaast lessen bij Hein Sanderink en Frans van Gorp. In 2009 heeft hij zijn Masteropleiding afgesloten. Hij richt zich met name op muziek uit het begin van de 20e eeuw, in solowerken en ensembles en begeleidt daarnaast geregeld zangers. Hij heeft verscheidene theaterprojecten versterkt met gitaarmuziek. Momenteel werkt hij samen met Tineke Roseboom (sopraan) en met Zhongjun Shen in Duo Shen.

Kamerkoor **Poco Più** werd in 1989 opgericht. Saskia Regtering dirigeert het koor sinds 2001. Onder haar leiding zongen we een groot aantal concerten, waaronder grote werken met orkest als Messiah van Händel en het Requiem van Mozart. Samen met het kamerkoor Collegium Vocale Zutphen, dat ook door Saskia gedirigeerd wordt, brachten we Ein Deutsches Requiem van Brahms in een bewerking voor koor en kerkorgel en de Vespers van Rachmaninov. Daarnaast waren er vele meer kleinschalige concerten, zoals in 2019, ter gelegenheid van onze 30e verjaardag, een selectie uit de opera's van Henry Purcell in een semi-scenische uitvoering. In 2020 maakten we gedwongen door corona alleen een videoregistratie van het Russische programma Als de Avond Valt, gezongen voor de vespers van verschillende componisten. Gelukkig konden we vorig jaar weer voor publiek optreden met het programma Lighten Our Darkness – nadenkmuziek die paste bij de coronaperiode.

Sopranen Altén

Carien de Broekert	Karin Cornet
Hetty Gunning	Marijke Corsten,
Ellen Herberts	Marguerite Elfrink
Floor van Horen	Hanneke Heesakkers
Yvonne Kusters	Pauline Hermsen
Agnes Linders	Marijke Kaayk
Hiljon Luijmes	Gerdie Katier
Erica Regtering	Mieke Lambregts
Liesbeth van Silfhout	Rebecca Luijten
Carla van der Steen	Sjoukje Osinga
Anja Wannet *	Marisa Sluiter
	Anke Witjes

Tenoren Bassen

Onno Beets	Arie van den Berg
Martin Both	Sascha Falkenhagen
Raymond de Glas	Pim de Glas
Remko Hemmelder	Peter de Leeuwkerk
Edwin Huwae	Hilmar Meijnen
Henny Kruip	Marinus van der Pol
Jos Marell	Rob Vermeulen *
Bart van Oerle	
Erik Valk	
Ysbrand van der Vleugel	

*solisten

Teksten

Rik Luijmes draagt hertalingen voor van de gedichten van Federico Garcia Lorca.
Van de overige teksten vindt u hier een korte aanduiding van de inhoud

Ay, Qué Dolor! Tekst: anoniem

Ach, wat een verdriet!

*De zon van de gerechtigheid wordt gekwetst door een verraderlijke haat.
Het leven is lijden je sterft aan de liefde!*

Ay, qué dolor!

Qué adolece la vida, y muere de amor.

Ay, qué dolor!

Lloren los ojos, llore el corazón.

Qué pendiente de un leno agoniza cárdeno lirio el que es blanca flor.

Ay, qué dolor!

Enlute sus rayos, y eclipse el sol.

Pues que ya el de justicia pone herido a rigores de un odio traidor.

Ay, qué dolor!

Qué adolece la vida, y muere de amor.

Tú Partiste Con Plaçer Tekst: Rodrigo de Reinosa

*Jij bent met vreugde vertrokken, mijn geliefde.
Maar ik vertrok zonder vrolijkheid.
Jij voelde niet de pijn van de eenzaamheid, omdat je niet de liefde voelde die ik voor je koester.
Moge Amor zijn pijl niet afschieten, want die brengt alleen maar pijn.*

Tú partiste con plaçer alma mia
Yo partí sin alegría, de mi amor fuerte,
No sentiste el mal de ausencia
Que es tan contraria dolencia
Que se cura con la muerte.
Tú partiste en buena suerte, alma mia,
Yo partí sin alegría.
Nadie quiera que amor tire,
Que después de haber tirado,
Nadie puede ser curado., je sterft
Cuando saeta de amor
Haçe llaga de dulçura
Recibese por holgura
Lo que es terrible dolor.
Al principio el almador no consienta haber tirado,
Que nunca será curado.

Los Quatro Muleros Tekst: Andalusisch volksliedje

Mamita mia,
De los quatro muleros que van al agua
El de la mula torda
Mamita mia, me roba el alma
De los quatro muleros que van al rio
El de la mula torda
Mamita mia, es mi mario.

Después de pasar Tekst: Federico Garcia Lorca

Los niños miran
un punto lejano.

Los candiles se apagan.
Unas muchachas ciegas
preguntan a la luna,
y por el aire ascienden
espirales de llanto.

Las montañas miran
un punto lejano.

El Grito Tekst: Federico Garcia Lorca

La elipse de un grito
va de monte a monte.
Desde los olivos
será un arco iris negro
sobre la noche azul. Ay!
Como un arco de viola
el grito ha hecho vibrar
largas cuerdas del viento. Ay!

Cantar Del Alma Tekst: Sint Johannes van het Kruis

*Die bron is verborgen, ik weet wel waar die is, maar niet haar oorsprong,
Maar ik weet dat elke oorsprong daarvandaan komt.
In die duistere nacht, door het geloof ken ik die koele bron.
Die eeuwige bron is verborgen.*

Aquella fuente está escondida
Que bien sé yo do tiene su manida
Su origen no lo sé
Mas sé que todo origen de ella viene.
Aquella fuente esta escondida
Que bien sé yo do tiene su manida.
En esta noche oscura que sé yo por fe
Que bien sé yo por frida.
Aquella eterna fuente está escondida
Que bien sé yo do tiene su manida
Aunque es de noche su origon no lo sé
Pues no le tiene, mas sé que todo origen de ella viene
Aunque es de noche sé que no puede ser cosa tan bella
Y que cielos y tierra beben de ella
Aunque es de noche.
Aquesta fuente está escondida
En este vivo pan por dar nos vida
Esta noche oscura yo por fe que bien sé
Yo por fe la fonte frida.
Sé ser tan caudalosas sus corrientes
Que infiernos, cielos riegan y a las gentes
Aunque es de noche
El corriente que nace de esta fuente
Aunque es de noche
Aquesta viva fuente que yo deseo
En este pan de vida yo la veo
Aunque es de noche.
Aquella fuente está escondida
Que bien sé yo do tiene su manida
Su origen no lo sé
Mas sé que todo origen de ella viene.

Romancero Gitano Tekst: zeven gedichten van Federico Garcia Lorca

I Baladilla de los tres rios

A Salvador Quintero

El río Guadalquivir va entre naranjos y olivos
Los dos ríos de Granada bajan de la nieve al trigo.
¡Ay, amor que se fue y no vino!

El río Guadalquivir tiene las barbas granates.
Los dos ríos de Granada uno llanto y otro sangre.
¡Ay, amor que se fue por el aire!

Para los barcos de vela Sevilla tiene un camino;
por el agua de Granada solo reman los suspiros.
¡Ay, amor que se fue y no vino!

Guadalquivir, alta torre y viento en los naranjales.
Dauro y Genil, torrecillas muertas sobre los estanques.
¡Ay, amor que se fue por el aire!

¡Quién dirá que el agua lleva un fuego fatuo de gritos!
¡Ay, amor que se fue y no vino!

Lleva azahar, lleva olivas, Andalucía, a tus mares.
¡Ay, amor que se fue por el aire!

II La Guitarra

Empieza el llanto de la guitarra.
Se rompen las copas de la madrugada.
Empieza el llanto de la guitarra.
Es inútil callarla.
Es imposible callarla.
Llora monótona, como llora el agua,
como llora el viento sobre la nevada.
Es inútil callarla.
Es imposible callarla.
Llora por cosas lejanas.
Arena del sur caliente
que pide camelias blancas.
Llora flecha sin blanco,
la tarde sin mañana,
y el primer pajarito muerto
sobre la rama.
¡Oh guitarra!
Corazón malherido por cinco espadas.

III Puñal

El puñal
Entra en el corazón
Como la reja del arado en el yermo.
No. No me lo claves. No.

El puñal
Como un rayo de sol
Incendia las terribles hondonadas.
No. No me lo claves. No.

IV Procesión

1. Procesión

Por la calle vienen extraños unicornios,
¿De qué campo, de qué bosque mitológico?
Más cerca, ya parecen astrónomos.
Fantásticos Merlines y el Ecce Homo,
Durandarte encantado, orlando furioso.

2. Paso

Virgen con miriñaque, virgen de Soledad,
abierta como un inmenso tulipán.
En tu barco de luces vas
por la alta marea de la ciudad,
entre saetas turbias
y estrellas de cristal.
Virgen con miriñaque, virgen de Soledad,
tú vas por el río de la calle,
hasta el mar.

3. Saeta

Cristo moreno pas de lirio de Judea
a clavel de España.
Míralo por donde viene !
Míralo por donde va !
De España.
Cielo limpio y oscuro,
tierra tostada,
y cauces donde corre muy lenta el agua.
Cristo Moreno, con las guedejas quemadas,
los pómulos salientes y las pupilas blancas.
¡Míralo por donde va!

V Memento

Cuando yo me muera,
entérradme con mi guitarra
bajo la arena.

Cuando yo me muera,
entre los naranjos
y la hierbabuena.

Cuando yo me muera,
entérradme si queréis en una veleta.
¡Cuando yo me muera!

VI Baile

La Carmen está bailando
por las calles de Sevilla.
Tiene blancos los cabellos
y brillantes las pupilas.

¡Niñas, corred las cortinas!

En su cabeza se enrosca
una serpiente amarilla,
y va soñando en el baile
con galanes de otros días.

¡Niñas, corred las cortinas!

Las calles están desiertas
y en los fondos se adivinan,
corazones andaluces
buscando viejas espinas.

¡Niñas, corred las cortinas!

VI Crótalo

Crótalo. Crótalo. Crótalo.

Escarabajo sonoro.
En la araña de la mano
rizas el aire calido
y te ahogas en tu trino de palo.

Crótalo. Crótalo. Crótalo.
Escarabajo sonoro.
Crótalo.

In ons volgende concert worden we samen met kamerkoor
Collegium Vocale Zutphen een groot koor.

We zingen muziek voor koor en kerkorgel van Arvo Pärt
en van de Waalse componist Joseph Jongen zijn mooie Mis Opus 130.

De gezelligste snuffelwinkel van Nederland !
TERTS & TOETS 050-5276060

**Grote afdeling bladmuziek voor zang, maar ook weergaloos veel voor andere instrumenten.
Winkelbezoek of verzending per post. Geen webshop!**

Via deze links kun je de aankondigingen van ons
volgende concert volgen
via onze website en via Facebook

www.pocopiu.nl | www.facebook.com/kamerkoor.pocopiu